

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.909/2017/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2018. május 8.

Az ügy tárgya: foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége

Terhelt: I. rendű

Első fok: Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság, 8.B.IV.656/2011/78., ítélet, tárgyalás, 2016. március 2.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 26.Bf.8804/2016/10., ítélet, nyilvános ülés, 2016. november 14.

Az indítvány előterjesztője: I. rendű terhelt, védője útján

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 8.B.IV.656/2011/78. számú, illetve a Fővárosi Törvényszék 26.Bf.8804/2016/10. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság a 2016. március 2-án kihirdetett 8.B.IV.656/2011/78. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 171. § (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés a) pont], és ezért 200 napi tétel, napi tételenként 200 forint, összesen 40.000 forint pénzbüntetésre ítélte.
- [2] Az I. rendű terhelt tekintetében a terhelt és védőjének fellebbezése alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék a 2016. november 14-én kelt 26.Bf.8804/2016/10. számú határozatával az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállás lényege szerint egy hotel és élményfürdő építkezésén alvállalkozóként részt vevő 1. számú kft. építésvezetőjeként az I. rendű terhelt a 2007. december hónapban az építési munkálatokhoz szükséges kiegészítő faállványzat (munkaállás) kivitelezésére szakszerű tervek és körültekintő előkészületek nélkül adott utasítást a II. rendű terheltnek, az 1. számú kft. művezetőjének. A III. rendű terhelt az építkezésen az 1. számú kft. által megbízott munkavédelmi felelősként járt el. A IV. rendű terhelt - a fővállalkozó, 1. számú zrt. megbízásából - az 1. számú bt. alkalmazottjaként eljárva az építkezés fő munkavédelmi felelőse, koordinátora volt.
- [4] A II. rendű terhelt az építkezésen az 1. számú kft. művezetőjeként kapott megbízást a kiegészítő faállványzat építésére. A fémszerkezetű állványt a 2. számú kft. 2007. december 29. napjára készítette el, és azt az I. rendű terhelt - az 1. számú kft. képviselőjében eljárva - még aznap átvette. A kiegészítő faállvány 2008. január 3. napjára készült el, annak használatba vétele előtti vizsgálatát a III. rendű terhelt végezte el. A kiegészítő faállványt a fémszerkezetes állványhoz, valamint a meglévő betonperemhez rögzítették. A teljes állványszerkezet együttes munkavédelmi üzembe helyezését az I. rendű terhelt ugyancsak 2008. január 3-án rendelte el. A IV. rendű terhelt a 2008. január 8. napján a fémszerkezetes állvány használatbavételi jegyzőkönyvét aláírta, tudomásul véve az állvány használatba vételét.
- [5] A kiegészítő állványt az 1. számú kft. munkavállalói, alvállalkozói építették a II. rendű terhelt irányításával az 1. számú kft. tulajdonában lévő anyagokból 2008. január I. felében, szakszerű állványterv nélkül. A II. rendű terhelt az állvány kivitelezését, alapanyagainak beszerzését, kiválasztását szakszerűtlenül koordinálta és felügyelte, az állványzat nem lett állékony, repedt és sérült elemeket tartalmazott, a részben sérült elemek közül a fő- és kereszttartó gerendákat nem rögzítették megfelelően egymáshoz, így az balesetveszélyes volt.
- [6] A faállvány elkészültét a II. rendű terhelt jelezte az I. rendű terheltnek, aki ennek tényét közölte a IV. rendű terhelttel, aki szükségesnek tartotta a kiegészítő állvány statikai vizsgálatát, de ennek - valamint a szakszerű tervek - hiányában is engedélyt adott az állvány használatba vételére. A IV. rendű terhelt azért adott engedélyt a használatbavételre, mivel a III. rendű terhelt állandó jelleggel nem volt a munkavégzés helyszínén, de az építkezés ütemtervének betartása miatt szükséges volt az állványon való mielőbbi munkavégzés. Az I. rendű terhelt tudva arról, hogy az állvány tényleges munkavédelmi átvétele nem történt meg, arról állványterv, átvételi, ellenőrzési dokumentáció, statikai vizsgálat nem készült, az állványt átvette, azon a munkavégzést elrendelte, a biztonságos munkavégzés feltételeit nem teremtetten meg.
- [7] 2008. január 27. napján az építkezés területén vihar volt, mintegy 100-105 km/h sebességű szél fújt, amely az 1. számú kft. által már beépített üvegekben, illetve a kiegészítő állvány zsaluhéjában, padozatában is károkat okozott. Az I. rendű terhelt 2008. január 28. napjának reggelén a viharkárokról értesítette az 1. számú kft. ügyvezetőjét, s az alvállalkozó 3. számú kft. munkára jelentkező munkavállalóit az állványon történő munkavégzésre irányította anélkül, hogy az állvány vihar utáni szükséges statikai vizsgálatát elvégezték volna.
- [8] A dolgozók állványzaton történő munkába állását követően, 14 óra 30 perc körüli időben az I. rendű terhelt felment az állványzatra, hogy elvégezze a korábban elmulasztott munkába állást megelőző ellenőrzést, és ekkor a szerkezet magasabb szintjéről, mintegy 7.2 m magasságból a körülbelül 120-

150 centiméterrel alacsonyabban lévő szintre nem a létra használatával ment le, hanem leugrott. Az I. rendű terhelt ugrása következtében az állványzat leszakadt, amelynek eredményeképpen az I. rendű terhelt és az ott dolgozó két alkalmazott is a földre zuhant.

- [9] Az állványzat leszakadását az állványzat állékonyságának hiánya és az I. rendű terhelt ugrása együttesen eredményezte.
- [10] Az I. rendű terhelt a saját és a többi terhelt magatartása következtében állkapocs jobb oldali nyílt törését, állkapocs bal ízület ficamát, a sziklacsont törésével, jobb halántékcsontröpnnyúlványának törését, négy fog kitörését, jobb váll és felkar zúzódását, jobb kéz V. ujjának ficamát az 1. perc törésével, jobb combcsont testének darabos, nyílt törését és agyarázkódást szenvedett. A sérülések következtében a jobb alsó végtag rövidülése, az V. agyideg károsodása, a jobb kéz V. ujj hajlító irányú zsugorodása, a négy fog elvesztése az I. rendű terhelnél maradandó fogyatékossgot eredményezett, az I. rendű terhelt a baleset következtében 61 %-os egészségkárosodást szenvedett.
- [11] Az 1. számú sértett a terhelt magatartása következtében jobb lábszár darabos törését és a XII. háti csigolya törését szenvedte el, mely következtében a csigolya elülső oldala ék alakban elkeskenyedett, 10 fokos háti púp képződött, a jobb boka mozgásterjedelme beszűkült, melyek maradandó fogyatékossgot eredményeztek.
- [12] A 2. számú sértett a terhelt magatartása következtében bal térdének rándulását és húzódását szenvedte el, mely sérülés nyolc napon belül gyógyult.
- [13] Az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség Közép-Magyarországi Munkavédelmi Felügyelete a határozatával az 1. számú kft.-t a balesettel összefüggésben 150.000 forint munkavédelmi bírsággal sújtotta.

II.

- [14] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt - védője útján - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, melyben a jogerős ítélet megváltoztatását, és a terhelt felmentését kérte.
- [15] Indokai szerint az állványzattal kapcsolatos számos, a balesethez vezető hiányosságot a bíróság az I. rendű terheltnek rótt fel, ezzel szemben a munkavédelmi hatóság azok miatt az 1. számú kft. felelősségét állapította meg, és a céggel szemben szabott ki munkavédelmi bírságot. A szakszerűen megépített vízszintes munkaállvány még az arra való ráugrás esetén sem szakadt volna be, a baleset az állványzat hiányos és szakszerűtlen megépítésével áll okozati összefüggésben. Az 1. számú kft. maga vállalta el, hogy elkészíti annak az állványzatnak a fa padozatát, amelyen a baleset megtörtént. A padozat megépítésére a munkáltató adott utasítást az ügy II. rendű terheltjének, az elkészült állványpadozat azonban több szempontból nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek. Ennek ellenére 2008. január 3-i használatbavételétől a baleset napjáig azzal kapcsolatban probléma nem jelentkezett.
- [16] A 2008. január 27-éről 28-ára virradó éjjel történt vihar után az I. rendű terhelt a munkálatokat leállította, és értesítette az ügyvezetőt, aki 28-án a helyszínen a felépítményben - és nem a munkaállványzatban - keletkezett károk felmérése érdekében végzett bejárást az I. rendű terhelttel. Az ügyvezető ennek során járt az állványzaton, észlelte annak rossz állapotát, azonban az I. rendű terheltet erről nem tájékoztatta, aki ezt követően ugrott a középső munkaállásról lejjebb, és szenvedett el maga is maradandó egészségkárosodással járó munkabalesetet.
- [17] Az I. rendű terhelt foglalkozásából, munkaviszonyából származó kötelezettséget nem szegte meg, így nincs büntetőjogilag értékelhető magatartása, amely a baleset bekövetkeztében közrehatott. Nem tartozott a feladatai közé a munkavédelmi koordinátor értesítése (noha azt megtette), és az állványzat vihar utáni kárfelmérése sem, annál is inkább, mivel nem volt írásos munkaköri leírása sem. Az állványzatra a munkáltatói jogokat gyakorló, és a biztonságos munkavégzés feltételeit biztosítani köteles ügyvezető utasítására, és irányítása alatt ment fel.

- [18] Az indítvány utalt arra, hogy az I. rendű terhelt a 2. számú kft. által készített fém állványt vette át használatba, ami minden tekintetben megfelelt az előírásoknak. A kiegészítő faállvány vizsgálatát munkabiztonsági szaktevékenység végzésére jogosult szakember végezte, az I. rendű terhelt ennek eredményére tekintettel rendelte el az üzembe helyezését.
- [19] A munkáltató kötelessége lett volna annak a folyamatos ellenőrzése is, hogy a munkavállalók - így az I. rendű terhelt is - betartják-e a munkavédelmi szabályokat. Ezzel szemben az I. rendű terheltnek felrótt ugrás a munkáltatónál bevett közlekedési mód volt a létra használata helyett a szintek között. A vihart követően pedig a III. rendű terhelt feladata lett volna annak eldöntése, hogy az állványzat ismét használatba vehető-e, engedélye nélkül arra senki nem mehetett volna fel.
- [20] Megalapozatlan az az ítéleti megállapítás, miszerint az I. rendű terhelt feladata lett volna biztosítani építésvezetőként a biztonságos munkavégzés feltételeit. Az I. rendű terheltnek nem volt munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenység folytatására jogosító végzettsége, ez nem is volt alkalmazásának feltétele, és éppen ezért alkalmazott ilyent a munkáltató a III. rendű terhelt személyében. Az I. rendű terhelt a vihart követő reggel a fővállalkozó munkavédelmi koordinátorát értesítette, további feladat e körben nem terhelte.
- [21] A balesetben megsérült két másik személy nem az 1. számú kft. alkalmazottja volt, az I. rendű terhelt nem gyakorolta felettük a munkáltatói jogokat, ezért nem is utasította őket. Amennyiben a jelen lévő ügyvezető felhívja az I. rendű terhelt figyelmét arra, hogy az állvány padlózata veszélyes, az I. rendű terhelt nem ugrik le rá, és a baleset nem következik be. A baleset elkerülhető lett volna az állványzat megfelelő megépítésével is, melynek kivitelezése és végrehajtása a jogszabályi rendelkezések alapján nem az I. rendű terhelt feladata lett volna.
- [22] A Legfőbb Ügyészség a BF.1754/2017. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.
- [23] Indokai szerint az irányadó tényállás tartalmazza, hogy az I. rendű terhelt építésvezetőként dolgozott az építkezésen, ahol a kiegészítő állványt kellett építeni, és annak ellenére rendelte el a munkavégzést azon, hogy tudta, miszerint annak tényleges munkavédelmi átvétele nem történt meg, állványterv, átvételi és ellenőrzési dokumentáció, statikai vizsgálat nem készült.
- [24] A baleset napján pedig az alvállalkozó munkavállalóit irányította az I. rendű terhelt munkavégzésre az állványzaton anélkül, hogy a vihar utáni ellenőrzést elvégezték volna. A dolgozók munkába állását követően felment az állványzatra elvégezni az ellenőrzést, de ekkor a létra használata helyett leugrott az alacsonyabb szintre, és így - az állványzat állékonysága hiányának, valamint az I. rendű terhelt ugrásának együttes eredményeként - a baleset bekövetkezett.
- [25] A Legfőbb Ügyészség utalt arra, hogy a tanúk és terhelték vallomásaiban, valamint a munkavédelmi hatóság és a munkaügyi bíróság határozataiban foglaltaknak a jogerős döntéstől eltérő mérlegelése, és a bűnösség támadása azon keresztül a törvényben kizárt. A jogerős ítéletben foglalt tényállás pedig a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés törvényi tényállását kimerítő valamennyi tényállási elemet maradéktalanul tartalmazza, így az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítása nem sért anyagi jogszabályt.
- [26] A Legfőbb Ügyészség átiratára a terhelt védője írásban tett észrevételt. Ebben kiemelte, hogy a terhelt nem felel olyan szabályszegésért, melynek betartása vagy betartatása nem tartozik a munkaköréhez. Az I. rendű terhelt nem gyakorolt munkáltatói jogokat, és ha a munkakörén kívül észlel olyan helyzetet, ami a munkavédelmi, biztonságtechnikai szabályokkal ellentétes, nem felel annak következményeiért.
- [27] A védő álláspontja szerint nem mérlegelési kérdés annak meghatározása, ki felel a biztonságos munkavégzés feltételeiért. E körben ismertette az általa relevánsnak tartott jogszabályi rendelkezéseket, és felsorolta, hogy a III. és IV. rendű terhelt, valamint az ügyvezető és a felelős műszaki vezető milyen jogszabályi kötelezettségeinek nem tett eleget. Utalt rá, hogy az I. rendű terhelt az állványzat munkáltatói utasításra történt ellenőrzésének végrehajtása közben sérült meg, a tervezői, felelős műszaki vezetői és munkavédelmi feladat meghatározása, és azok szakszerű

kivitelésének ellenőrzése nem tartozott az I. rendű terhelt munkaköréhez.

- [28] A Legfőbb Ügyészség a BF.1754/2017/2. számú átiratában kifejtette, hogy a bíróság az I. rendű terhelt terhére nem más terheltek szabályszegő magatartását rótta fel, hanem a munkavégzés elrendelését a korábban felsorolt hiányosságok ismeretében, a dolgozók munkavégzésre küldését a vihart követően annak tudatában, hogy az állványzat ellenőrzése nem történt meg, valamint azt, hogy a baleset közvetlenül az ő szabálytalan közlekedésének az eredménye. E szabályszegések másnak nem róhatók fel, a bíróság pedig azok miatt mondta ki az I. rendű terheltet bűnösnek.

III.

- [29] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (2) bekezdése szerint nyilvános ülésen bírálta el.
- [30] A nyilvános ülésen a terhelt védője az indítványt változatlan tartalommal tartotta fenn. Kiemelte, hogy az állványzat a balesetet megelőzően három héttel korábban átadásra került. Az állvány fém részét egy másik gazdasági társaság készítette, a vízszintes fa részt az I. rendű terhelt munkáltatója rendelte meg. Az átvétel során az átadó nyilatkozott arról, hogy a munkaterület alkalmas a rendeltetésszerű használatra, a terhelt ennek alapján jutott arra, hogy azon munkavégzés folytatható. A terhelt valóban leugrott az állványzaton az alsóbb szintre, azonban az ugrás és a bekövetkezett eredmény között nincs összefüggés, mert az nem képes olyan erőbehatást mérni az állványzatra, hogy a rendeltetésszerű használatra alkalmas állványzat összeomoljon. A balesetet szenvedő két másik személy nem az 1. számú kft. alkalmazásában állt, ezért felettük az I. rendű terhelt nem is gyakorolt munkáltatói jogokat. Az I. rendű terhelt a vihart követően megtiltotta a munkavégzést, értesítette a munkavezetőt és munkakoordinátort, a baleset helyszínére pedig akkor ment oda, amikor a munkáltatói jogokat gyakorló ügyvezető is ott volt. Az I. rendű terhelt tehát munkáltatói utasítást hajtott végre, a biztonságos munkavégzés feltételeiért a munkáltató volt a felelős, aki az I. rendű terhelttől különböző személy volt.
- [31] Ezért - a védő álláspontja szerint - az alapeljáráásban hozott ítéletek anyagi jogszabályt sértettek, mert nem az I. rendű terhelt valósította meg az eredménnyel összefüggésbe hozható munkajogi szabályszegést.
- [32] A Legfőbb Ügyészség képviselője az indítványra tett írásbeli nyilatkozatukat ugyancsak fenntartotta; az indítványt nem tartotta alaposnak.
- [33] Indokai szerint a bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállás a foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés valamennyi törvényi tényállási elemét kimerítő tényadatot maradéktalanul tartalmazza, még ha részben a jogi indokolásban is tüntette fel azokat. A bíróság ítéletének tényállásában rögzítette a terhelt feladatát és kötelezettségeit meghatározó szabályokat, és azt, hogy a szabályszegések ezen a tevékenységi körön belül valósultak meg. Mindezek a felülvizsgálati eljárásban nem vitathatók. Az I. rendű terhelt felelőssége abban áll, hogy már a kiegészítő állványzat kivitelezésére is szakszerű tervek nélkül került sor, a terhelt pedig ennek ismertetében, és munkavédelmi vizsgálat nélkül engedte fel a két sértettet az állványzatra. Emellett az állványzatot sem rendeltetésszerűen használta, és a baleset is részben emiatt következett be. Az ügyben több terhelt felelősségre vonására is sor került, azonban mások szabályszegése nem mentesíti az I. rendű terheltet a felelőssége alól. Nyilvánvaló, hogy ha nem engedi fel a két sértettet az állványra, illetve azt rendeltetésszerűen használja, akkor nem következik be a baleset.
- [34] Ezért a Legfőbb Ügyészség képviselője azt indítványozta, hogy a Kúria a terhelt indítványának ne adjon helyt, és a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fent.
- [35] A védő viszontválaszában kiemelte, hogy az I. rendű terhelt alumínium és műanyag szakterületen volt építésvezető, nem ő adott utasítást az állványzat megépítésére. Az I. rendű terhelt nem volt sem döntéshozó, sem utasítást adó személy, pusztán a munkáltatói jogokat gyakorló ügyvezető feladatmeghatározását továbbította. A terheltnek nem volt feladata az állványzat építésének figyelemmel kísérése sem, abban nem is vett részt.

IV.

- [36] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [37] Felülvizsgálatban a felülbírálat
- az indítványhoz [Be. 423. § (4) bekezdés],
 - a jogerős határozatban megállapított tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés]
 - és főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bekezdés]
- kötött. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [38] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bűnösség megállapítása a büntető anyagi jog megsértésével történt. Jelen esetben azonban nem sértett törvényt az alapügyben eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében megállapította.
- [39] A korábbi Btk. 171. § (1) bekezdése szerint a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségét követi el, aki foglalkozása szabályainak megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz. A hivatkozott törvényhely (2) bekezdés a) pontja szerint pedig a büntetés 3 évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromást, vagy tömegszerencsétlenséget okoz.
- [40] A bűncselekmény elkövetési magatartása a foglalkozási szabályszegés, amely lehet akár szándékos, akár a kötelezettség elhanyagolásában jelentkező gondatlan magatartás. A szabályszegés megvalósulhat aktív tevőleges magatartással vagy mulasztással is.
- [41] Az elkövető büntetőjogi felelőssége tehát akkor állapítható meg, ha a foglalkozási szabályt szándékosan, vagy gondatlanul megszegő tevékenységével okozati összefüggésben áll elő más (mások) életének, testi épségének közvetlen veszélybe kerülése, vagy testi sérülése, illetve az elkövető szabályszegő mulasztása folytán - bár erre lehetősége volt - nem akadályozza meg a tényállásszerű eredmény bekövetkezését, feltéve, hogy a káros következmény tekintetében gondatlan bűnössége is fennáll.
- [42] A korábbi Btk. 171. §-a szerinti törvényi tényállás ún. keretdiszpozíció, annak tartalmát az egyes foglalkozási szabályok töltik ki. A foglalkozási szabályok tartalmát írott jogi normák, igazgatási szabályok, rendeletek, utasítások, de a szakma általánosságban elfogadott, íratlan szokásszerű szabályai is meghatározhatják.
- [43] Jelen esetben az elsőfokú bíróság a jogi indokolás körében, ítélete 25. oldal második bekezdésétől a 27. oldal második bekezdéséig sorolta fel, a másodfokú bíróság pedig ítélete 5. oldalának második-negyedik bekezdésében helyesbítette azokat a konkrét jogi kötelezettségeket, amelyeket az I. rendű terhelt megszegett. A Kúria következetes gyakorlata szerint az irányadó tényálláshoz tartozik az ítéletszerkesztésből adódóan az indokolás más részében lévő ténymegállapítás is (BH 2006.392.).
- [44] A fentiek azonban nem azt jelentik, hogy a szabályszegések önmagában, objektíve tesznek felelőssé. Az anyagi jogi bűnösség az alany tudati gondolati világával függ össze. Azt fejezi ki, hogy az alany tehet a bűncselekményt megvalósító magatartás tanúsításáról és magatartásával előidézett következményekről. Tehet, mert az elkövetéskor belátta, felismerte magatartása jellegét és annak lehetséges következményeit (eredményét); illetőleg tehet, mert beláthatta volna, felismerhette volna cselekménye jellegét, lehetséges következményeit. A bűnösség tehát a törvényi tényállás tárgyához és tárgyi oldalához (materiális cselekmény esetében az eredményhez) fűződő aktuális pszichikus viszony.
- [45] Ez a kapcsolat a rá gondolásban fejeződik ki. Az alany akkor bűnös, ha az elkövetési magatartás

tanúsításakor rágondol a magatartás jellegére és következményére, és ebben a tudatban mégis végrehajtja.

- [46] A bűnösség azonban nem csak az aktív rágondolásban, hanem a rágondolás hiányában is kifejeződhet, tehát, ha az elkövető az eredményt éppen azért okozza, mert nem gondol magatartása lehetséges következményeire, pedig gondolnia kellett volna. Ez esetben a megkívánt és elvárható rágondolás hiánya róható fel. A szándékosság és a tudatos gondatlanság esetében tehát a rágondolás kimutatható, míg a hanyag gondatlanság esetében éppen a megkövetelt rágondolás hiányáról van szó.
- [47] Tudatos gondatlanság, ha az elkövető előre látja magatartása következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában. Hanyag gondatlanság pedig, ha azért nem látja előre magatartása következményeit, mert a tőle elvárható körültekintést elmulasztja.
- [48] A könnyelműség és a hanyagság egyaránt bírói értékelés alá eső kategória. A könnyelműség az alappal bizakodás és az alaptalan bizakodás között helyezkedik el.
- [49] A könnyelműség (tehát a tudatos gondatlanság) jellemzője, hogy az eredmény lehetőségével számol, de azt nem veszi komolyan; vagy bár komolyan veszi, de el akarja kerülni, ami kifejezésre is jut, viszont magatartása mégis előidézi a sérelmet. A hanyagság esetében az elkövető nem azért bűnös, mert az eredményt nem látta előre, hanem azért, mert előre kellett volna látnia és előre lehetett volna látnia.
- [50] Az alapügyben eljáró bíróság valójában a tudatos gondatlanságot róta az I. rendű terhelt terhére (elsőfokú ítélet 28. oldal első bekezdés utolsó mondata, másodfokú ítélet 6. oldal harmadik bekezdés hetedik sora).
- [51] A tudatosan gondatlanul cselekvő tudata értelmi oldalon, ekként az előrelátása kiterjed
 - az elkövetési tárgyra (passzív alanya), valamint
 - a tárgyi oldali ismérvekre, ekként a cselekményre, azzal elindított okozati kapcsolatra és az eredményre.
- [52] Az utóbbi kettőre kiterjedő tudat jelentősége a tudatos gondatlanság esetében alapvető. Az ilyen elkövető előre látja a törvényi tényállás szerinti eredmény bekövetkezésének lehetőségét és a magatartásával elindított okozati folyamat lehetséges alakulását. Egyszóval tárgyszerű - ekként uralma alatt tartható - alapja van könnyelműségének, vagyis választási lehetősége ésszerűen adott. Ha hiányzik a következmény tényleges előrelátása, akkor legfeljebb a hanyag gondatlanság jöhet szóba, ami a rágondolás hiánya, a tudatlanság, amikor tehát nincs tudat, viszont kellő figyelem és körültekintés mellett megvan a lehetősége.
- [53] Az, hogy milyen figyelem volt elvárható, illetve hogy az elvárható figyelem vagy körültekintés tanúsítása esetén milyen következményt láthatott előre, kétlépcsős gondolati folyamatban fogható meg.
- [54] Az első egy objektív mérce, az objektív gondossági kötelesség. E mérce körülhatárolása más akkor, amikor valamely foglalkozás és más, ha magánemberi viszonylatról, tevékenységről van szó. Ehhez képest fogalmazható meg az e törvényi tényállásra tartozó elvárhatóság.
- [55] A korábbi Btk. 171. § (mint ahogy a jelenleg hatályos büntetőtörvény, a 2012. évi C. törvény 165. §, avagy korábban az 1961. évi V. törvény 258. §, illetve azt megelőző 1948. évi XLVIII. törvény 20. §) szerinti törvényi tényállás alapján foglalkozás alatt az a tevékenység értendő, amit az elkövető éppen végez. Ezzel kapcsolatos elvárhatóság pedig az, hogy legyen biztonságos, biztonságos pedig az, ami nem kockázatos a másokra. Nem kockázatos az, ami nem tesz ki közvetlen veszélynek mást. Közvetlen veszély akkor valósul meg, amikor az élet, testi épség vagy az egészség sérelmének a helyzetre és a személyre konkretizált reális lehetősége jelentkezik; ha pedig sérülés is bekövetkezik, akkor ez értelemszerűen fennáll.
- [56] Tehát egyrészt vizsgálni kell, hogy az adott munkavégzés magán, vagy szervezett, ezen belül közös (együttes), vagy irányított. Ha pedig irányított, akkor vizsgálni kell, hogy az irányításért felel-e a terhelt. Másrészt vizsgálni kell, hogy amiért felel, annak elmulasztásából következik-e a közvetlen

veszély, illetve a sérelem.

- [57] A bűnösség megállapítására vonatkozó kifogások esetében tehát arra kell választ adni, hogy volt-e, és ha igen, mi volt a terhelttől elvárható.
- [58] Az irányadó tényállás szerint a terhelt volt a konkrét munkahelyi vezető, a helyszíni építésvezető. E körben nincs jelentősége annak, hogy a terhelt és a sértettek különböző gazdasági társaságok alkalmazásában álltak. A büntetőjog alapvetően az akarati - és nem pedig az okirati - elv alapján áll; egyébként a sértettek a terhelten foglalkoztató kft. alvállalkozójának a dolgozói voltak, és a munkavégzés láncolatos alvállalkozás keretében történt. A balesetre pedig akkor került sor, amikor a terhelt - konkrét foglalkozási szabályt szegve - a lépcső használata helyett leugrott az állvány magasabb szintjéről az alsóbbra.
- [59] Következésképpen kétségtelen, hogy
- a sértettek a terhelt vezetése, irányítása alatt álltak; és
 - a terhelt annak ismeretében végeztetett velük az állványzaton munkát, hogy tudta, miszerint az állványzat munkavédelmi átvételére nem került sor, arról állványterv, átvételi, ellenőrzési dokumentáció nem készült, és statikai vizsgálat - annak ellenére, hogy azt a IV. rendű terhelt szükségesnek tartotta - ugyancsak nem volt.
- [60] Kétségtelen az is, hogy az I. rendű terhelt akkor is foglalkozási szabályszegést valósított meg, amikor létra használata helyett az állványzat alacsonyabb szintjére leugrott.
- [61] Az állványzat építése, illetve az azon való közlekedés nem váratlan munkafolyamat, hanem előre látható volt, ehhez képest annak biztonságossága, illetve annak megszervezése elvárható.
- [62] Mind az állványon való munkavégzésnek a fent említett hiányosságok ismeretében való elrendelése, mind a terhelten ugrás és az okozott eredmény között az okozati összefüggés fennáll. A Kúria utal arra, hogy az ügyben több személy szabályszegése megállapítható, és ennek megfelelően több terhelten felelősségre vonására is sor került. Más személy szabályszegése azonban nem mentesíti a terhelten az általa megvalósított, és az eredménnyel okozati összefüggésbe hozható szabályszegéseinek következményei alól. A terhelt kétségtelenül nem felelős az állványzat szabálytalan elkészítéséért, és az annak átvétele során, illetve az ott történő munkavégzés kapcsán mások által elkövetett mulasztásokért, azonban a baleset - mindezek ellenére - nem következett volna be, ha a terhelt nem rendeli el a munkavégzést az általa tudottan szabálytalanul készült és ellenőrzés nélkül átvett állványzaton, de - legalábbis az adott alkalommal - akkor sem, ha a terhelt szabályosan közlekedik a szintek között, és nem ugrik. E szabályszegések másnak fel nem róhatók.
- [63] Kétségtelen az is, hogy a szabályosan megépített állványzat nem szakadhatott volna le a terhelten ugrása következtében sem. Azonban ez nem mentesíti az I. rendű terhelten annak következményei alól, hogy a nem szabályosan megépített állványzaton ő rendelte el a munkavégzést, és az az ő szabályszegése - ugrása - következtében szakadt le. Az oksági összefüggés tehát aggálytalanul fennáll az I. rendű terhelten szabályszegései és a bekövetkezett testi sérülések között.
- [64] A vihar és a baleset közötti összefüggést a másodfokú bíróság kizárta (másodfokú ítélet 4. oldal hatodik bekezdés), ezért az azt követő mulasztások valóban nem képezik az I. rendű terhelten felelősségének alapját.
- [65] A korábbiak alapján azonban az eljáró bíróság helyesen állapította meg - a szabályszegéseket rögzítve és azok nyomán - az elvárhatóságokat, ami egyben azt is jelenti, hogy azok elmulasztása valójában tudatos gondatlanság, vétkes merészség volt. Ez a terhelten felelősségének alapja. Következésképp a jogerős ítéletben az I. rendű terhelten bűnösségének megállapítására a korábbi Btk. 171. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt anyagi jogszabálysértés nélkül került sor.
- [66] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a megtámadott határozatokat az I. rendű terhelten tekintetében a Be. 426. §-a szerint hatályában fenntartotta.

V.

- [67] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [68] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. május 8.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ